

[Undervisningsministeren]

gå ledige. I øvrigt peger Uddannelsesrådet på mindre udgifter på grund af faldende elevtal i folkeskolens nye årgange og mener, at tiden er inde til en vis opbremsning på nogle uddannelsesområder. Dette er baggrunden for, at overvejelser over, hvilke uddannelser vi mest har behov for at udbygge, nu må finde sted.

Skal jeg sammenfatte regeringens syn på, hvilke uddannelsesområder der ud fra en helhedsbetragtning forekommer forfordelt med hensyn til ressourcer, og hvis udbygning af flere grunde må kræve særlige overvejelser i den kommende tid, må det blive to områder. De indtager en fremtrædende plads i U 90.

Det ene område er 10.-12. uddannelsesår, dvs. ungdomsuddannelserne, med særlig vægt på foranstaltninger i forbindelse med ungdomsarbejdsløsheden.

Det andet område er voksenuddannelserne, indbefattet spørgsmålet om muligheder for uddannelse med løn eller kun et mindre løntab.

Hertil kommer foranstaltninger vedrørende skolestarten, hvorom regeringen som nævnt overvejer at stille forslag i næste folketingssamling.

Central planlægning og »lokale initiativer«.

Når jeg så stærkt har fremhævet værdien af U 90 som vort første mere omfattende forsøg på helhedsbetonede planovervejelser inden for uddannelsesområdet, vil nogle måske hævde, at central planlægning af alle vore uddannelser som en helhed ikke alene er ønsketænkning, men også – hvis den var mulig – ville være uhensigtsmæssig og uønsket. Behovene for uddannelse er så forskellige og så afhængige af brugerinteresser, hævdes det ofte, at for megen central planlægning og styring vil være til skade for tilrettelæggelsen af uddannelserne i overensstemmelse med ønskerne i de forskellige befolkningsgrupper og erhverv.

Jeg vil hertil gerne sige, at en central planlægning, som U 90 af nogle er taget som et alt for vidtgående udtryk for, meget vel kan gå ud på, at lokale initiativer skal have gode muligheder for at øve indflydelse. Jeg vil endda sige, at det er meget vigtigt, at dette gøres muligt. Men et vist overblik og en vis sammenhæng må der nu engang til. Planlæg-

ning skal i hvert fald ikke klandres, så længe den tillader initiativer fra mange sider, hvad angår udformningen og gennemførelsen af vore uddannelser.

Internationale perspektiver.

Jeg vil gerne slutte med nogle bemærkninger om uddannelsesproblemerne ude i verden og hos os. OECD er netop nu i færd med at gennemføre en vurdering af danske uddannelsesforhold, og ikke mindst i den anledning får vi lejlighed til at se vor egen situation i et internationalt perspektiv. U 90 udgør en vigtig del af det materiale, som OECDs sagkyndige benytter – uden dog at være det eneste.

Uddannelsesproblemerne i de vestlige lande – og delvis i Østeuropa – rummer mange fælles træk. Kravene til specialiseret viden og kunnen øges, og der er et voksende behov for almen orientering af unge og ældre om samfund og kultur – for nu at bruge et kort udtryk. Og som et af de mest brændende problemer – såvel for de unge som for samfundets stabilitet – møder vi overalt i de vestlige lande ungdomsarbejdsløsheden, som forstærker det gamle problem, at de unge skal finde et ståsted i samfundet og tilværelsen. For et ståsted er jo langt vanskeligere at finde under den nuværende krise end normalt.

Disse problemer er som sagt kendt overalt i Vesten og for ungdomsarbejdsløshedens vedkommende helt akutte og alarmerende. Det er i denne forbindelse værd at nævne, at OECD i slutningen af 1977 offentliggjorde en rapport »Education Policies and Trends in the Context of Social and Economic Development Perspectives«, som skal drøftes ved OECDs undervisningsministermøde i oktober i år.

Denne rapport rummer bl. a. en række almene betragtninger over uddannelsessystemets videre udvikling, som genspejler tankegangen i U 90.

Til disse bemærkninger om de internationale perspektiver vil jeg gerne tilføje, at den nationale baggrund og herunder indretningen af uddannelserne er forskellig, og derfor må løsningerne være nationale. Gennem debat og forsøg må vi finde frem til vore egne løsninger ud fra vore egne folkelige og politiske forudsætninger.